

A KÜKÜLLŐ EGYHÁZKÖRI NEVELÉSÜGYI SZAKBIZOTTSÁGRÓL.

Mindjárt három éves a gyermek, melynek keresztelőjén nem kis aggodalommal tekintettünk jövődjéje elé; nem kis aggodalommal, hogy az ezer, meg ezer utjában álló akadályokat legyőzheti-e, vagy ha nem nyer gyámolítást a nagyobb és erősebbektől, elbukik még a kezdet kezdetén. Nem volt alap nélküli az aggodalom, főleg ha elfogadjuk sokak azon véleményét, hogy hazánk tankerületében a legszomorubb képe Küküllőmegyének van. Itt egy állami s alig pár községi iskola működik, a többi a hit-községeké. Rajtuk s előljáróin a felelősség. S épen ezen tudat szolgált indító okul a szakbizottság megalakítására. A mltsgs és Főt. Egyh. képv. Tanács elismeréssel vette tudásul felekezeti iskoláink érdekében tett működésünket, nemcsak, hanem a Zsinati Főtanács 22. sz. leiratában megrendelte, „hogy a többi egyházkörök is oly nevelésügyi szakbizottságot alakítsanak, milyen a küküllői körben már három év óta van, és a melynek munkálkodása igen üdvösnek bizonyult be.“ Eljárásában a szakbizottság minő működési módozatokat követett, elég Rédigér Árpád szakbizottsági elnöknek alábbi ismertetésére hivatkoznom, melyet torda-aranyoskőri esperes Koronka Antal tudakozódó levelére adott, és a melyről a szakbizottság mult év decz. 12 én Déesfalván tartott ülésében azt határozta, hogy a „Ker. Magvető“-ben azon czéáll közöltessék, hogy a többi érdeklődő egyházkörök is annak ugy szervezete, mint missiojával megismerkedhessenek.

Elnök Rédigér Árpád a bizottságot a következőkben ismerteti:
„Bizottságunk szervezete ez:

A bizottságot alkotja 6 olyan lelkész aa. kik mindnyájau a nevelés-oktatással behatóbban foglalkoztak s kik az iránt most is melegen érdeklődnek, és tanító aai. közül rendkívüli tagok felváltva azok, kiknek egyházában a bizottsági ülés tartatik. A bizottsági rendes tagokat a környéki közgyűlés választja, vagy önkéntesen vállalkoznak arra. Nálunk önkéntes vállalkozók alkotják a bizottságot. Nagyobb egyházkörben a bizottsági tagok többen lehetnek, s kell is hogy legyenek, hogy a rájuk váró teendőket könnyebben végezhessek.

A bizottság szavazattöbbséggel maga választja elnökét és jegyzőjét.

Az elnök teendője: a gyűléseken elnökölni, a jegyzőkönyveket hitelesíteni, s külfatóságokhoz intézendő átiratokat és megkereséseket aláírni.

A jegyző: a tárgyalási jegyzőkönyveket, átiratokat és megkereséseket szerkeszteni és aláírni.

A tanügyi bizottság gyűlésének helyét és idejét a következő gyűlésre mindig maga határozza meg.

A bizottság a mint a tanév elején megalakul, azonnal bekéri a lelkészek által hitelesen kiállított névjegyzékét a tanköteleseknek. Ugyan akkor a tanítók is írásbeli jelentést terjesztenek elő, hogy mely napon és hány tanulóval kezdették meg az iskolai tanítást. A bizottság ezek

alapján felügyel, hogy a netalán fel nem járó tankötelesek is iskolába adassanak, s hogy a törvényben előirt 8 havi tanítási idő kitartassék.

Gondoskodik arról, hogy a tanórák lehetőleg a közokt. miniszterium által kiadott tanterv szerint osztassanak bé, s a tanítás a megjelölt tankönyvek alapján kezelteessék.

Számba veszi a meglevő iskolai tanszereket, kijelöli a hiányokat s ezek megszerzésére ösztönzi az illető egyházat. Egyáltalában az iskolai bel- és külfelszerelésnek legjobb módoni eszközzésére közreműködik.

Gondosan felügyel arra, hogy az iskolaszékek mindenütt szerveztessenek, s hogy azok pontosan teljesítsék kötelességeiket.

A mulasztási naplók pontos vezetését a tanítóknak felelősség mellett kötelességökké teszi, s ellenőrzi, hogy a mulasztók hetenként kivétel nélkül átírassanak a községi előljáróságnak, s hogy a mulasztási díjak hiány nélkül beszedesenek és iskolai czélokra fordittassanak. S ha netalán a községi előljárók ebbeli kötelességeiket nem teljesitenék, rendreutasítás végett átírja a járási szolgabírói hivatalnak, szükség esetében jelentést tesz arról a kerületi tanfelügyelőséghez, vagy a megyei közigazgatási bizottsághoz.

Éberem örködik a tanítók felett, hogy szorgalmasan s a mai körülményeknek megfelelőleg, módszertanilag tanítsanak, hogy magukat fontos elhivatásukra folyton képezzék, a hanyag és képtelen tanítókat, ugy az erkölcstelen magaviseletűeket is hivatalukból való elmozdítás végett, a környéki esperes utján, az egyházi főhatóságnak feljeleníti.

Szóval, a tanügy körébe eső, minden legkisebb mozzanatról is tudomást szerez magának, s hatáskörében azokról intézkedik.

Mindezeket pedig oly módon eszközzi, hogy kebeléből ugynevezett vizsgáló biztosokat küld ki, vagy ha a bizottsági tagok csekély számánál fogva reájok nézve az terhelő volna, más lelkész aa. is nevezhető vizsgáló biztosnak; kiknek kötelessége a kijelölt iskolában havonként legalább egyszer, a tanító által nem sejtett időben megjelenni, s ott az óraterv szerinti tanítást végig hallgatni, s a fenn már megirt minden dolgokról tudomást szerezni, s azokból a tanügyi szakbizottság elnökéhez írásbeli jelentést tenni, ki a minden hónapban egyszer más-más egyházban tartandó gyűlésen a tanügyi bizottságnak tárgyalás végett ezen jelentéseket előterjeszti. Azon egyház iskolájában pedig, melyben a gyűlés tartatik, a most jelzett vizsgálaton kívül a tanügyi bizottság vagy testületileg, vagy néhány tagja kiküldésével ujolag megjelenni, s ott próbavizsgálatot tartat, melynek eredményéről szóbeli előterjesztés utján tárgyalási jegyzőkönyvében is megemlékezik.

Továbbá kiützi az évi zárvizsgák megtartási idejét, s azoknak minél ünnepeyesebbé tétele czéljából kebeléből 2—3 vizsgáló biztos küld ki, kik a tanító és tanulók szorgalmáról és képességéről, az iskola felszereléséről és hiányairól, a tankötelesek, feljárt és vizsgázott tanulók s az általok mulasztott tanórák számáról, a mulasztási díjak beszedéséről, és azok hová fordításáról stb. stb. írásbeli jelentést terjesztenek elő. Ezek és a havi jelentések alapján, a tanügyi szakbizottság évi működéséről emlékirat alakjában részletes jelentést terjeszt a környéki közgyűlés eleibe, a mely ott letárgyalván, az érdemsorozati kimutatásokkal együtt felterjeszti az egyházi főhatósághoz.

A tanítók önképzésének is némi lendületet ohajtván adni, tanítói értekezletet — nálunk papi értekezlettel kapcsolatosan — szerveztünk. Ez évenként kétszer tartatik az összes tanítók és a szakbizottság tagjai jelenlétében, rendszeren a téli quindena és a nyári partialis bevégeződése után. Itt rendszeren két tanító, előleges meghagyás folytán, mintatanítást tart, valamely, a tanügyi bizottság által kijelölt tárgyról, ezen tanítást a tagok egyenként megbírálják, melynek bevégeződése után, elnök a bírálatok alapján illetőknek szakszerű utasítást ad. Felolvasás is tartatik valamely napirenden levő tanügyi kérdéstről, mely hasonlólag megbíráltatik.

Végül, hogy már mindent elősoroljak, mit a felforgó tárgy tekintetében követünk, azt is megjegyzem, hogy tekintettel egyházaink szegénységére, a tanügyi bizottság tagjai kölcsönösen élelmezik egymást oly módon, hogy a tanügyi gyűlések rendre valamelyik bizottsági tag lakhelyén tartatnak, kinek szives vendégszeretetéet vesszük igénybe. Az igaz, hogy nem csekély fáradsággal járó működésünk e szerint némi anyagi áldozatot is igényel tőlünk, de azt szivesen meghozzuk a tanügyi érdekében, annyival is inkább, mert azt tapasztaltuk, hogy ily módoni gyakoribb találkozásaink közérdekeink előmozdítására is jótékonyan folynak bé, a mellett, hogy az édes baráti viszonynak is ápolói.

Azt hiszem, ezekben lehető részletességgel kifejeztem tanügyi bizottságunk misszióját, s ezen misszióban való eljárásunkat, melyet a leg-összintébben ajánlhatok szives figyelmébe Torda-Ar. körnek is.

Közi

Sándor Gergely
a szakbizottság jegyzője.

A MAROSKÖRI VIZSGÁLATRÓL.

A maroskőri unitárius egyházi vizsgálószerk, a nálunk szokásos időben — november második felében — a járhatatlan utak s korán beállott rendkívül zordon tél miatt az 1879-ik évre vonatkozó munkálkodását nem hajthatván végre, érdemes t. esperesünk öregségi gyengélkedése miatt közre nem működhetvén, kőri igazgató Győrfi Sándor és alólírt kőri jegyző által január 28-ától február 15-ig hajtattott végre. A szerzett tapasztalatokat s tett intézkedéseket az alábbiakban van szerencsém jelezni:

1. A vallás-erkölcsi élet körünkben a hajdani buzgó vallásosság-hoz képest csökkent ugyan, de a hívek belső erkölcsössége meg nyugtató; de vannak külső nyilvánulások, melyek aggodalmat kelthetnek.

A vallásos buzgóság kedvező jelei gyanánt jegyezhetni ugyanis, hogy jobbfáyfalvi fiók egyházközségünkben özv. Balog Mártonné Antalfi Zsuzsánna a templom építésére az egyházközsegek, mint magánosok, különböző czélokra szép összegeket ajándékoztak, a kebli pénztárakba ajándékképen 82 frt gyűlt be, több helyütt a templomokban és egyházi